

zich dan door ongelijke uitdroging, waardoor zoo iets ontstaat als op fig. 2 is afge-

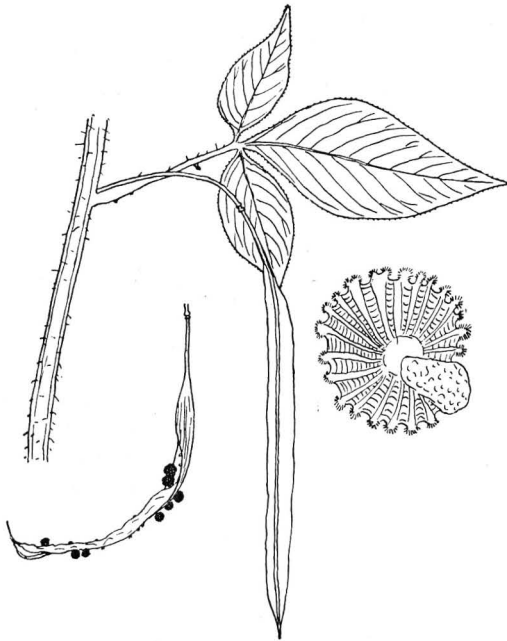

Fig. 2. Tak met vrucht van *Cleome ciliata*;
links opengesprongen vrucht; rechts zaad,
sterk vergroot.

beeld. De talrijke zaden zijn bij rijpheid gitzwart, vrijwel cirkelrond, doch zijdelings samengedrukt. Bij sterke vergrooting zien we een zeer mooie vrij regelmatige teekening op de zaadhuid, nl. stevige rondlopende ribben, die met korte zwarte borstels zijn bezet en door kleine weinig verhoogde ribben verbonden zijn. De zaden hechten zich vrij gemakkelijk aan haren en ruw weefsel, waardoor de even gemakkelijke verspreiding verklaard wordt.

De stengels zijn meest opstijgend, soms opstaand en hangen tusschen de omringende planten in. Ze zijn scherpkantig en bezet met zeer onregelmatig gerangschikte stijve borstels, die in hoofdzaak iets naar beneden gericht staan. Enkele van die kleurloze borstels zijn haakvormig naar achter gebogen, glasachtig en op een verbreed voetstuk geplaatst.

Een en ander is, naar we gelooven, voldoende om de plant te herkennen. Zij vermeerdert de reeds groote lijst van in ons

Indië ingevoerde onkruiden weer met één soort.

Medan.

S. C. J. JOCHEMS.

KORTE MEDEDEELINGEN

Jacht op larons. — Ter aanvulling van hetgeen de heer SPENNEMANN in afl. 8 van jaargang 1927 van dit tijdschrift heeft meegedeeld, kan ik nog enige waarnemingen omtrent hetzelfde onderwerp inzenden.

In 1911 nam ik te Nongkodjadjar in het Tengger-gebergte (Oost-Java) op 1200 m na een regenbui het uitzwermen van talrijke larons waar. Een menigte vogels maakte daarop jacht; ik kon de volgende soorten vaststellen:

Collocalia sp. (Micropodidae)

Crocopsis sp. (Pycnonotidae)

Bhringa remifer (Dicruridae)

Kraaien (Corvidae) in groot aantal. De soort kon niet vastgesteld worden.

Cherchneis moluccensis occipitalis (Falconidae). Een paar van deze roofvogels vergastte zich aan de larons. Een daarvan werd geschoten; maag en krop bleken tot barstens toe gevuld te zijn met deze insecten.

Het zonderlingst gedroegen zich bij deze jacht de kraaien. Zij maakten de fraaiste zwenkingen en duikelingen, soms enkele sekonden in de lucht 'staande' en daarbij met hun vleugels slaande, om dan dadelik weer omlaag te schieten. Stellig had ik dergelijke vliegkunsten nooit van kraaien verwacht.

Den Haag, November 1927.

Edw. JACOBSON.

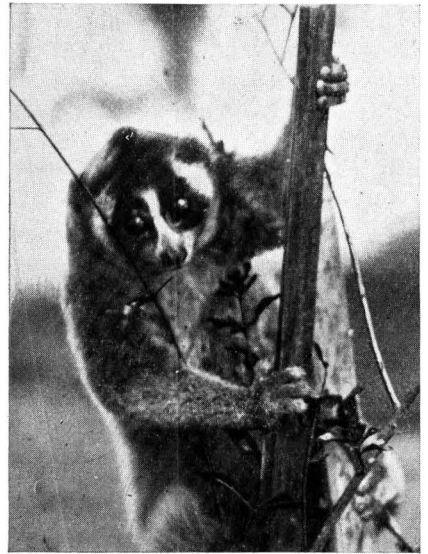
Nycticebus tardigradus. — Ten vervolge van mijn artikel over het spookdiertje in de eerste aflevering van dezen jaargang, — waar op bladz. 3 voor de namen beroek semboeni en beroek semoengi gelezen dient te worden beroek semboenji (afgeleid van het werkwoord „semboenji”, dat verbergen beteekent), — bied ik den lezers hiernaast een reproductie eener foto van de plumpe lori (beroek semoendi of beroek semboenji), een halfaap, die lang zoo zeldzaam niet is als *Tarsius spectrum*.

Over dezen bijtlustigen, nijdigen, ouden heer valt weinig goeds te vertellen. Den geheelen dag slaapt hij in het donkerste hoekje van zijn kooi, liefst met den kop tusschen de voorbeenen. De Inlandsche naam is derhalve zeer gelukkig gekozen. Al zijn bewegingen zijn even traag en langzaam, de levendigheid van zijn ordegenoot, het spookdiertje, mist hij ten eenenmale.

In tegenstelling met laatstgenoemde is hij zeer taai en dus gemakkelijk te verzorgen, doch men beleeft al zeer weinig plezier van hem. Aangezien in „VAN BALEN” over de lori een vrij uitvoerige beschrijving staat, wil ik mij tot bovenstaande beperken.

„Tarsius” is na bijna een maand in mijn bezit te zijn geweest, op een onbewaakt oogenblik toch ontvlucht; had het dit niet gedaan, dan had ik het toch de vrijheid hergeven, daar m. i. zulke zeldzame dieren niet een smartelijken dood in gevangenschap mogen sterven.

Batoeradja, Januari 1928.

Nycticebus tardigradus

L. C. D. R.

Tribulus cistoides L. — In de Juli-aflevering van verleden jaar werd naar aanleiding van de ontdekking van dezen eenigen vertegenwoordiger in den Archipel van de familie der Zygophyllaceae aan de kust ten noorden van Banjoewangi een opwekking gedaan om ook eens naar deze met fraaie, groote, gele bloemen getooide kruipende strandplant uit te zien op het noordoostelijk kustgedeelte van

Afzonderlijke plant.

Tribulus cistoides L.

Exemplaren tusschen andere strandplanten.

Java. Nu mijn zoeken in de nabijheid van Asembagoes werd goed beloond. Op het smalle zandige strand daar, trof ik den *Tribulus* over een afstand van drie kilometer in grooten getale aan; hij maakte nu eens de eenige bedekking van het zand uit (fig. links), dan weer groeide hij in een tamelijk dichte vegetatie samen met andere strandplanten (o. a. *Canavalia*, *Spinifex*), zooals de rechter figuur te zien geeft. De bloemen werden druk door houtbijen bezocht, die waarschijnlijk wel meehielpen aan de rijke vruchtzetting, waardoor een uitsterven ter plaatse vrijwel onmogelijk wordt.

Met de vindplaats, ontdekt door Mevr. GEERTS-RONNER, ligt dit aan *Tribulus* zoo rijke strand van Asembagoes in het droogste gebied van Java, dat in droogte maar weinig onderdoet voor dat van Amboenten op Madoera, waar de plant door BACKER werd gevonden, en waarvan hij in de Tropische Natuur van 1923 melding maakt. Ja, in de droogste vier maanden van het jaar spant dat noordoostelijk kustgedeelte van Java nog de kroon, en de omgeving van Asembagoes en Soemberwaroe zijn in dat gebied nog het allerdroogst.

J. KRAJENBRINK.

CORRESPONDENTIE

Den Heer J. O. te Meester-Cornelis. — Op Uw vraag, wat eigenlijk het p o e a n-verschijnsel bij den klapper is en waardoor het ontstaat, is te verwijzen naar HUNGER, *Cocos nucifera*. Volgens dit handboek vindt men de k e l a p a p o e w a n, — klappers dus, waarvan het inwendige bestaat uit vocht, dat wat troebeler is dan gewoonlijk, en een week vleesch, dat geen volkomen samenhangend geheel uitmaakt, — tusschen normale vruchten in. Het zijn niet speciale boomen, die deze weinig smaak bezittende, alleen voor roedjak klapa gewaardeerde vruchten produceeren. Uit de cijfers van BOORSMA over een onderzoek naar de samenstelling van deze min of meer afwijkende vruchtvormen, en van den gewonen klapper blijkt, dat het kiemwit van de klapa poean een heel laag olie-gehalte bezit, doch overigens weinig verschilt. Eenige oorzaak omtrent het ontstaan van deze klapa poean-vruchten is nog niet gevonden.

De bewering, dat het bezoek van r a n g - r a n g (roode mieren) aan mangga-boomen de ontwikkeling van de bekende snuittorretjes in de vruchten tegengaat, is niet uit de lucht gegrepen. Het bezoek der rang-rangs aan de mangga-boomen geldt echter alleen schildluizen, die op die boomen leven. Als nevenverschijnsel komt daar dan bij, dat de mieren door hun druk bezoek de mangga-kevertjes afhouden van eierleggen, evenals dit met *Helopeltis* in cacaotuinen geschiedt door de zwarte cacao-mieren. Of de mieren de torretjes rechtstreeks aanvallen is twijfelachtig, terwijl de larven binnen de vruchten volkomen veilig zijn. Tegenover dit nut staan echter twee nadeelen: vooreerst komen de mieren alleen in de boomen om de schildluizen, dus hoe meer mieren, des te meer schildluizen; ten tweede zijn deze roode mieren zeer lastig bij het plukken.

Wie van de lezers van de Tropische Natuur kan de laatste vraag van den inzender beantwoorden, die luidt:

Zooals bekend wordt veelvuldig tot het vergiftigen van wilde varkens en soms van roofdieren, gebruik gemaakt van den wortel of de zaden van w a l i k a m b i n g (*Sarcolobus Spanoghei* MIQ.).

Men beweert:

a) dat het nuttigen van het vleesch van aldus vergiftigde dieren geen schadelijke gevolgen voor den mensch heeft;

b) dat een met w a l i k a m b i n g vergiftigd dier, dat tengevolge daarvan verlamd is, zijn krachten terugkrijgt, indien men het eene wonde toebrengt, die groot bloedverlies tengevolge heeft, zoo iets dus als de in de diergeneeskunde nog wel toegepaste aderlating.

De bewering sub a) kan wel juist zijn. In 1878 reeds was J. BOSSCHA de meening toegedaan, dat het gift van den walikambing identiek was met coniïne, het alcaloid van *Conium maculatum*, den gevleekten scheerling. Ook Dr DUYSER vermeldt in zijn: „Giftige Indische planten en plantenbestanddeelen” (1927), dat de overeenkomst in uitwerking tusschen walikambing en coniïne zeer groot was. Dit coniïne nu is een vluchtige vloeistof, welke dus bij de bereiding van het vleesch van met walikambing vergiftigde dieren verdwijnen kan.

De verslagen der afdeelingen **Bandoeng**, **Batavia** en **Malang**, welke omstreeks midden April werden ingezonden, kunnen pas in de volgende aflevering worden opgenomen.

RECTIFICATIE

In het artikel over „de brandharen van de jeukboon” is tweemaal het woordje *niet* uitgevallen. Het eerst achter „hetzelfde kan” op regel 9 v.b. van bladzij 56 en achter „de werking der haren”, op regel 24 v.b. op de volgende bladz.